

Kür op muziek

Inleiding

In deze KNHS-brochure voor deelnemers en juryleden hebben we de belangrijkste zaken voor het maken, het rijden en het beoordelen van een Kür op muziek op een rijtje gezet.

De informatie is gebaseerd op het boekje “Kür op Muziek” uit 1998, geschreven door Jan Peeters en Claartje van Andel.

Je vindt een algemene uitleg over de Individuele Kür op muziek en er wordt specifiek uitleg gegeven over de bepalingen en de eisen aan de Kür per klasse. Ook de bepalingen voor het rijden van een Pas de Deux en de Kür op muziek voor viertallen komen aan de orde.

In de Kür op muziek krijg je de gelegenheid om de sterke punten van je paard te benadrukken met oefeningen op muziek.

De muziekkeuze is vrij, maar is erg belangrijk. Het gaat niet om het rijden van een proef **met** muziek, het gaat om het rijden van een proef **op** muziek. Houd er ook rekening mee dat de muziek toegankelijk moet zijn voor de jury en het publiek.

De voordelen van een Kür op muziek

- Je kunt de sterke punten van je paard optimaal benutten.
- Je mag de verplichte onderdelen meerdere keren laten zien. Dit wordt door de jury steeds beoordeeld met een cijfer in het technische gedeelte.
- Je kunt een mislukt onderdeel herhalen. Als je het goed uitvoert, kun je hiermee eventueel het eerder behaalde lagere cijfer compenseren.

In welke klassen kan ik een Kür op muziek rijden

- klasse L tot en met Grand Prix
  - viertallen en Pas de deux in de klassen L tot en met Z
- De startgerechtigdheid in de individuele Kür op muziek is gelijk aan die voor de reguliere klassen. Als je bijvoorbeeld startgerechtigd bent in de klasse L1 dressuur mag je een Kür op Muziek in de klasse L rijden. Meer reglementaire bepalingen vind je verderop in deze brochure en in het Wedstrijdreglement dressuur.

Inhoud

Inleiding		2
Hoofdstuk 1	Algemene richtlijnen	4
Hoofdstuk 2	Niveau indeling	5
Hoofdstuk 3	Beoordeling	9
Hoofdstuk 4	Choreografie	12
Hoofdstuk 5	Muziekkeuze	13
Hoofdstuk 6	Algemene eisen	16
Hoofdstuk 7	Teamdressuur	17
Hoofdstuk 8	Viertallen en Pas-de-Deux	19

Hoofdstuk 1

Algemene richtlijnen

Waar moet ik op letten bij het samenstellen van een Kür op muziek

- Een vrije Kür op muziek is niet vrij, er zijn altijd bepaalde regels.
- Voor elke Kür geldt dat er een aantal verplichte oefeningen in verwerkt moet zijn. De volgorde van de verplichte oefeningen is vrij. De verplichte oefeningen moeten voldoen aan de beschrijvingen/ criteria zoals deze zijn omschreven/ worden gevraagd in de 'klassieke' proeven.
- Houd er bij de choreografie van je proef rekening mee dat de jury de getoonde oefeningen ook kan beoordelen.
- Je mag niet-verplichte onderdelen tonen. Let op dat deze niet boven de moeilijkheidsgraad van het gevraagde niveau zijn en zorg dat je binnen de toegestane tijd blijft.
- Een mooie Kür is voor jou en je paard plezierig om te rijden en is harmonieus en oog- en oorstrelend voor de jury en het publiek.
- Houd rekening met de aard van je paard. Heb je bijvoorbeeld een kijkerig paard, dan kun je beter beginnen met een slangenvolte of een schouderbinnenwaarts zodat je paard ontspant.
- Voor elk niveau geldt dat tempoversterkingen in draf en galop op de gebogen lijn als middendraf en middengalop worden gezien. Dit kan een leuke afwisseling zijn in je choreografie, maar vergeet niet om de uitgestrekte draf en de uitgestrekte galop ook op de rechte lijn te tonen om mee te laten tellen voor de beoordeling.
- Toon een bepaald onderdeel of gang niet te vaak, dit kan je artistieke beoordeling negatief beïnvloeden.

Welke oefeningen zijn toegestaan

- De proef mag niet de moeilijkheidsgraad van het gevraagde niveau overstijgen.
- De volgende klassen worden als één niveau gezien:
  - * klasse L1 en L2,
  - * klasse M1 en M2
  - * klasse Z1 en Z2 voor pony's
- Als je de voorgeschreven oefeningen bewust anders (zwaarder) uitvoert dan zoals deze omschreven staan, krijg je voor dat onderdeel een o. De (artistieke) cijfers voor zowel choreografie als moeilijkheidsgraad mogen maximaal een 5 zijn.
- De schuinte (hoek) waarin appuyer en wijken worden uitgevoerd wordt vrij gelaten.
- Als je een zo hoog mogelijke score voor een galoppirouette wilt krijgen, moet je deze vanuit een rechte lijn inrijden en ook weer recht uitrijden. Maak dus altijd enkele sprongen recht voor en na een galoppirouette. Als de galoppirouettes direct vanuit een galop-appuyement getoond worden, is dit een onvoldoende voor de technische uitvoering. Ditzelfde geldt als vanuit de pirouette direct een appuyement wordt ingezet.
- De stap moet minimaal over 20 meter worden uitgevoerd in een niet zijwaartse beweging, anders levert dat onderdeel een o op en tevens maximaal een 5 voor choreografie en moeilijkheidsgraad.
- Travers en renvers zijn altijd toegestaan op het Kürniveau M.
- In het Wedstrijdreglement Dressuur wordt gevraagd een uitgestrekte gang op een rechte lijn te tonen.

Hoofdstuk 2

Niveau indeling

Kür op L-niveau

De onderdelen die gevraagd worden in de L-proeven, behoren tot het L-niveau.

Toegestaan op L-niveau is bijvoorbeeld ook:

- een galopwissel door de draf
- middendraf of middengalop op gebogen lijnen/voltes
- heen- en terugwijken (met enkele meters ertussen) om het paard goed recht te stellen

Duidelijk boven L-niveau en dus verboden in deze klasse en leiden tot uitsluiting, zijn onder meer:

- een eenvoudige galopwissel (door de stap)
- wendingen om de achterhand
- het meer dan vier onderdelen rijden met de teugels in één hand
- daarnaast leidt het binnenkomen, halthouden en groeten vanuit galop tot uitsluiting

Kür op M-niveau

In een M-proef mag je al wat meer laten zien. Dit is ook te zien aan de verplichte onderdelen die gevraagd worden op dit niveau.

Tip

Je kunt op dit niveau je choreografie levendiger maken met bijvoorbeeld contragalop, schouderbinnenwaarts en travers.

Ook toegestaan op M-niveau:

- keertwendingen om de achterhand in stap

Verboden op M-niveau en leiden tot uitsluiting zijn:

- vliegende galopwisselingen
- eenvoudige galopwisselingen
- enkelvoudige appuyementen in draf en galop
- het meer dan vier onderdelen rijden met de teugels in één hand
- daarnaast leidt het binnenkomen, halthouden en groeten vanuit galop tot uitsluiting

Kür op Z-niveau pony's en Z1 niveau paarden

Voor een leuke, gevarieerde proef op Z-niveau kun je niet-verplichte onderdelen tot Z-niveau tonen om de proef levendiger te maken. Voor deze extra onderdelen krijg je geen technisch cijfer.

Bij de verplichte onderdelen waarvoor je wel een technisch cijfer krijgt, is op Z-niveau meer variatie mogelijk dan bij een Kür op L- of M-niveau.

Voorbeelden zijn:

- travers (aangeraden wordt minimaal 12 meter te tonen)
- renvers in draf (aangeraden wordt minimaal 12 meter te tonen)
- een zigzag-appuyement in draf is toegestaan, ook bij ponyproeven op Z-niveau, bijvoorbeeld 4-8-4 of 5-10-5 meter

Het is duidelijk dat passage en piaffe niet tot het Z-niveau behoren. Maar ook de onderstaande onderdelen zijn boven Z-niveau en dus in de klasse Z-pony's en Z1 paarden verboden en leiden tot uitsluiting:

- een appuyement in galop
- pirouettes in galop, op welke manier ook gereden. Zelfs een kwart pirouette of een halve arbeids-pirouette is al te veel

- pirouette in stap (keertwending bewust meer dan 180 graden)
- galoppappuyement
- galopchangements

Kür voor Junioren / klasse Z2 paarden

De FEI heeft voor de categorie Junioren een aparte Kür op muziek voorgeschreven. Dit protocol wordt ook gebruikt voor de klasse Z2 paarden. De beoordeling van de klasse Z2 paarden gebeurt aan de hand van het KNHS-reglement.

In de klasse Z2-paarden is het in galop appuyereren naar X, het rijden van een galopchangelement en het terug appuyereren naar de lange zijde, zowel in een 20 x 40 meter als in een 20 x 60 meter rijbaan toegestaan. De schuinte is immers vrij.

Het maken van vier galopchangements op vier vaste punten op de grote volte wordt niet als serie changelements aangemerkt en mag je dus eveneens laten zien.

De moeilijkheidsgraad van de proeven voor de categorie Junioren is wat betreft de opgenomen onderdelen vergelijkbaar met het Z-niveau, er worden wel zwaardere eisen gesteld aan de mate waarin het paard verzameld gaat.

De niet toegestane verrichtingen zijn dezelfde verrichtingen die verboden zijn op Z2-niveau. De beoordeling gebeurt aan de hand van het FEI reglement.

Als de volgende oefeningen opzettelijk worden getoond, wordt het desbetreffende onderdeel aange-merkt met een 0 in het technische deel en maximaal een 5 voor de choreografie en moeilijkheidsgraad. Wordt het onderdeel daarna alsnog op correcte wijze uitgevoerd, dan wordt er gewoon een cijfer voor gegeven:

- een keertwending van meer dan 180 graden
- galopchangements die exact worden gereden om een bepaald aantal sprongen, zoals om de vier, drie, twee of één
- bij galoppappuyementen waarbij meer dan 1 x van richting wordt veranderd

Let op

Schouderbinnenwaarts minder dan 12 meter getoond of binnen die 12 meter onderbroken door een volte, halve volte of wending resulteert in een laag cijfer.

Als de volgende oefeningen bewust worden gereden volgt uitsluiting:

- galoppirouettes (ook de halve arbeidspirouette en de halve en kwart pirouette)
- piaffe en passage

Kür op ZZ-Licht niveau

Je kunt op dit niveau meer variatie in de proef aanbrenge omdat er meer mogelijkheden zijn om niet-verplichte onderdelen in te bouwen.

Ook hier geldt dat als je onderdelen laat zien die de moeilijkheidsgraad van het gevraagde niveau overstijgen, je uitgesloten wordt. Bijvoorbeeld bij:

- passage en piaffe

Als de volgende oefeningen opzettelijk worden getoond, wordt het desbetreffende onderdeel aangemerkt met een 0 in het technische deel en maximaal een 5 voor de choreografie en moeilijkheidsgraad. Wordt het onderdeel daarna alsnog op correcte wijze uitgevoerd, dan wordt er gewoon een cijfer voor gegeven:

- hele pirouettes in plaats van halve arbeidspirouettes
- zigzag in galop met meer dan één verandering van richting
- galopchangements die exact worden gereden om een bepaald aantal sprongen, zoals om de vier, drie, twee of één

Kür voor Young Riders / ZZ-Zwaar

De FEI heeft voor de categorie Young Riders een aparte Kür op muziek voorgeschreven. Dit protocol wordt ook gebruikt voor de klasse ZZ-Zwaar. De beoordeling van de klasse ZZ-Zwaar paarden gebeurt aan de hand van het KNHS reglement.

De moeilijkheidsgraad van de proeven voor de categorie Young Riders is wat betreft de opgenomen

onderdelen vergelijkbaar met het Lichte Tour niveau, er wordt uitgegaan van de Prix St Georges. Dit betekent dat oefeningen van de Lichte Tour die wel in de Intermediaire I zijn opgenomen maar niet in de Prix St Georges worden gerekend als niet-toegestane verrichtingen.

Tip

Zigzag-appuyement zijn toegestaan, zowel in draf als in galop.

Voor het rijden van halve pirouettes in galop geldt dat je vóór en er na deze oefening twee tot drie galop-sprongen rechtuit moet rijden. Doe je dit niet, dan is dit geen 0, maar een slecht cijfer.

Je moet het schouderbinnenwaarts links en rechts minimaal 12 meter zonder onderbreking tonen.

Als de volgende oefeningen opzettelijk worden getoond, wordt het desbetreffende onderdeel aange-merkt met een 0 in het technische deel en maximaal een 5 voor de choreografie en moeilijkheidsgraad. Wordt het onderdeel daarna alsnog op correcte wijze uitgevoerd, dan wordt er gewoon een cijfer voor gegeven:

- Een galoppirouette van meer dan 180 graden (wordt de pirouette bijvoorbeeld alleen op de linker hand zo gereden, dan wordt alleen deze pirouette zo beoordeeld (ongeacht verder goed uitgevoerde

pirouettes naar links) en andersom wanneer dit alleen rechtsom zo wordt uitgevoerd

- Galopchangements in series van twee en één (deze beoordeling geldt dan voor alle series, ook als er verder correcte series worden uitgevoerd)

Je wordt uitgesloten als je bijvoorbeeld de volgende oefeningen (bewust) rijdt:

- piaffe en passage.

Kür op Lichte Tour (FEI Intermediate I Freestyle) niveau

Met een Kür op muziek voor het Lichte Tour niveau wordt altijd de FEI Kür bedoeld die is gebaseerd op de Intermediaire I.

Let op

De Kür voor Young Riders wordt niet betiteld als Lichte Tour Kür, maar wordt omschreven als de 'Kür op muziek voor Young Riders'.

In de Lichte Tour Kür kun je creatief te werk te gaan omdat slechts een klein aantal zeer specifieke oefeningen verboden zijn.

Voor het rijden van de pirouettes in galop geldt dat je vóór en er na deze oefening twee tot drie galop-

sprongen rechtuit moet rijden. Doe je dit niet, dan is dit geen 0, maar een slecht cijfer.

Je moet het schouderbinnenwaarts links en rechts minimaal 12 meter zonder onderbreking tonen.

Tip

Op Lichte Tour (Inter I) niveau mag je wisselseries tot maximaal om de twee voor de groet laten zien, maar deze tellen niet mee voor de technische beoordeling.

Als de volgende oefeningen opzettelijk worden getoond, wordt het desbetreffende onderdeel aange-merkt met een 0 in het technische deel en maximaal een 5 voor de choreografie en moeilijkheidsgraad. Als het onderdeel daarna alsnog op correcte wijze wordt uitgevoerd, dan wordt er gewoon een cijfer voor gegeven:

- Een galoppirouette van meer dan 360 graden. Rijd je de pirouette bijvoorbeeld alleen op de linkerhand, dan wordt alleen deze pirouette zo beoordeeld, ongeacht verder goed uitgevoerde pirouettes naar links, en andersom wanneer dit alleen rechtsom zo wordt uitgevoerd
- Galopwissels om de pas, deze beoordeling geldt dan voor alle series ook als er verder correcte series worden uitgevoerd

Je wordt uitgesloten als je bijvoorbeeld de volgende oefeningen (bewust) rijdt:

- piaffe en passage.

Kür op Zware Tour niveau

Met een Kür op muziek voor het Zware Tour niveau wordt altijd de FEI Grand Prix Kür bedoeld.

Bij een Grand Prix-Kür mag je alles laten zien, zolang het als natuurlijke beweging kan worden aangemerkt.

Je wordt uitgesloten als je bijvoorbeeld de volgende oefeningen (bewust) rijdt:

- schoolsprongen boven de grond (bijv. Levade)
- Spaanse pas
- galop achterwaarts

Meer dan een dubbele galoppirouette betekent een 0 voor de pirouette naar deze zijde (ook als er verder nog wel correcte galoppirouettes naar deze zijde worden uitgevoerd) en tevens maximaal een 5 voor choreografie en moeilijkheidsgraad.

Appuyementen in passage zijn inmiddels gemeengoed. Aan de technische kant worden appuyementen in passage beoordeeld bij het cijfer voor passage, niet bij het cijfer voor appuyementen.

Je moet de piaffe (minimaal 10 passen) op een rechte lijn of volte uitvoeren om een hoge technische score te krijgen. Als je de piaffe alleen als een pirouette uitvoert is dit technisch onvoldoende.

Draaiende piaffes (pirouette in piaffe) zijn gebruikelijk, net als changementen op gebogen lijnen in plaats van op de rechte lijn.

Tip

Je moet de passage (minimaal 20 meter aaneengesloten) op een rechte lijn of volte uitvoeren om een hoge technische score te krijgen. Als je de passage alleen als een appuyement uitvoert is dit technisch onvoldoende.

Om een hoge technische beoordeling te krijgen voor de piaffe moet je deze tonen op een rechte lijn met minimaal tien passen rechtuit. Als je de piaffe alleen toont in de vorm van een pirouette dan wordt dit beoordeeld als technisch onvoldoende.

Op Grand Prix niveau mag je wisselseries en passage voor de groet laten zien, maar deze tellen niet mee voor de technische beoordeling.

Hoofdstuk 3

Beoordeling

Waarom zijn de punten vaak hoger in een Kür op Muziek?

De punten in een Kür vallen vaak hoger uit dan de punten in een voorgeschreven “klassieke proef” uit het dressuurproevenboekje zonder muziek.

Dit komt omdat het in de praktijk gemakkelijker is een paar tiende procenten meer te halen voor de artistieke waardering, dan de technische waardering met enkele tienden van procenten op te vijzelen. De relatief hoge artistieke waardering kan de cijfers gunstig beïnvloeden.

Je kunt onderdelen die minder zijn uitgevoerd opnieuw rijden waardoor je het eindcijfer voor dat onderdeel eventueel kunt compenseren.

Wat wordt er beoordeeld op het Kür-protocol

Een Kür-protocol bestaat uit twee delen: een technische en een artistieke helft.

Technisch gedeelte

Hier kan een jurylid de waardering voor de technische uitvoering van de verplichte onderdelen kwijt.

Artistiek gedeelte

Hier waardeert het jurylid de artistieke waarde van de proef:

- de choreografie en originaliteit
- de moeilijkheidsgraad en de afstemming tussen het genomen risico en de africhtingsgraad van het paard of de pony
- de muziekkeuze
- de harmonie tussen ruiter en paard
- het ritme, de energie, de zuiverheid en de elasticiteit van de bewegingen

Het beoordelen van een Kür is niet eenvoudig:

- als jurylid moet je gelijktijdig een verplichte oefening herkennen, je technische waardering uitspreken en ondertussen oog houden voor het geheel

- je moet de overeenkomsten tussen het ritme van bewegen van het paard en het ritme van de muziek herkennen
- je moet de symmetrie en de logica van de proef in de gaten houden
- je moet de bijzondere overgangen in de muziek en in de proef opmerken en tegelijkertijd de moeilijkheidsgraad waarden

Tips voor de jury

- zorg voor een goede secretaris of secretaresse
- maak korte notities van de moeilijkheidsgraad, de symmetrie en de originaliteit

Het artistieke gedeelte op het protocol

Bij het artistieke gedeelte worden cijfers gegeven voor de volgende onderdelen:

De impuls, regelmaat en soepelheid

Dit onderdeel omvat energie en elasticiteit van de beweging in alle gangen en tempi en de takt.

Hier wordt de correcte africhtingsgraad van een paard beoordeeld, met de basis van soepele, regelmatige, vrije bewegingen.

Negatief beoordeeld wordt hier onder meer onregelmatigheden in de bewegingen, matige of geen buiging in de zijgangen, enz.

De harmonie tussen ruiter en paard (bij viertallen: in carouselverband)

Dit onderdeel omvat zit en inwerking van de ruiter, evenals de oplettendheid, het vertrouwen en de gehoorzaamheid van het paard.

Hier wordt gelet op het algemene, plezierige beeld dat ruiter en paard uitstralen.

Negatief beoordeeld wordt:

- slecht zitten of inwerken
- rijtechnische problemen, bijvoorbeeld fouten of storingen tijdens de grijze zones
- een open mond
- tong uit de mond
- verzet of andere tekortkomingen.

De choreografie en de verdeling over de rijbaan

Dit onderdeel omvat de gelijkmatige verdeling van de rijbaan, de herkenbaarheid van de gevolgde lijnen, de originaliteit en de vindingrijkheid ten aanzien van de inhoud van het programma.

Hier wordt gekeken naar de symmetrie van de Kür, de logische opbouw en de creativiteit van de proef.

Negatieve beoordelingspunten kunnen zijn:

- het te veel op de hoefslag rijden
- het rijden van onherkenbare lijnen
- een onlogische opbouw of volgorde van de onderdelen
- geen mooie rijbaanverdeling

Inhoud programma en moeilijkheidsgraad

Dit onderdeel omvat de antwoorden op de vragen:

- is de moeilijkheidsgraad goed afgewogen en is het risico aangepast aan de graad van africhting
- hoe is de aaneenschakeling van de verplichte onderdelen en eventueel niet-verplichte onderdelen
- is er aandacht voor en behoud van de klassieke rijkunst

Tip

Zoals in het Engelstalige protocol zo mooi omschreven staat, gaat het hier om 'well calculated risks'. Moeilijke oefeningen perfect uitgevoerd scoren goed, slecht uitgevoerd halen ze het cijfer naar beneden.

Beoordeling choreografie

Negatief beoordeeld kunnen worden:

- een 'te klassieke' proef (zie de verplichte proeven uit het proevenboekje)
- een te simpele samenstelling
- een te moeilijke samenstelling en daardoor een slecht uitvoeren van de verplichte oefeningen
- een onlogische volgorde of aaneenschakeling
- het te vaak en/of te snel wisselen van overgangen en onderdelen
- het herhaaldelijk uitvoeren van oefeningen op een plaats die beoordelen niet of moeilijk mogelijk maakt

De muzikale interpretatie en muziekkeuze

Dit onderdeel omvat:

- de overeenstemming tussen de gangen van het paard en het ritme van de gekozen muziek
- de overeenstemming tussen de overgangen in de muziek en die van het paard in de proef
- de algemene indruk van de muzikale uitvoering en de dressuurmatige uitvoering
- de vraag: is er een goed muzikaal (intro) begin en slot van de Kür

Er moet voldoende variatie in de muzikale fragmenten zijn, herhaling kan eentonig werken. Let op dat je niet overdrijft en het te hectisch en fragmentarisch wordt. Kies dynamische muziek om de expressiviteit van bepaalde bewegingen of oefeningen te benadrukken. Je kunt de herkenbaarheid vergroten om melodische lijnen in de muziek te herhalen.

Tip

Over het algemeen wordt een hoog cijfer gegeven voor muziek die één geheel is, in één genre, mooie overgangen heeft en liefst ook nog accentueert in de tempoversterkingen.

Negatief beoordeeld worden onder meer:

- slecht gekozen ritmische muziek
- te veel achtergrondmuziek
- geen goede muzikale overgangen die overeenstemmen met het rijden
- een gebrek aan samenhang in de muziek
- het ontbreken van een mooi intro
- het plotseling afbreken van de muziek tijdens overgangen en aan het slot zonder slottune

Als de CD tijdens de Kür hapert of er mee stopt en er is geen reserve exemplaar aanwezig, dan vervolgt de jury de technische beoordeling. Na afloop van de proef overleggen de juryleden over het te geven muziekcijfer. Als er voor aanvang van de Kür geen muziek is aangeleverd wordt de deelnemer uitgesloten. Ook als er bij storing/ haperen van de eerste CD geen tweede CD is aangeleverd volgt uitsluiting.

Tip

Het type muziek moet passen bij de uitstraling van je paard.

Ben je een frisse amazone en heb je een lichtvoetig bloedpaard, zoek dan vrolijke lichtvoetige muziek uit. Zware strijkorkesten zouden voor jouw combinatie misplaatst zijn.

Heb je een stoere 'stamper', dan kun je een stevige mars of flink orkest best hebben. Hier zou lichte muziek niet passen en de persoonlijkheid van je paard geen recht doen.

Door de juiste muziekkeus, kun je een ongewenste indruk van je paard iets camoufleren. Als je paard wat zwaarmoedig loopt, kun je door vrolijke, niet al te zwaar aangezette orkestrale muziek, juist een impulsievere indruk maken.

Heb je een heel druk paard dat snel gespannen overkomt, dan kun je door heel rustige, harmonieuze muziek juist een meer ontspannen indruk maken.

Hoofdstuk 4

Choreografie

Belangrijke algemene uitgangspunten voor de choreografie:

- alle onderdelen moeten door de jury te beoordelen zijn
- de proef moet symmetrisch en logisch zijn opgebouwd
- de rijbaan moet goed verdeeld worden
- een proef moet bij voorkeur enkele originele lijnen bevatten
- te veel overgangen en tempowisselingen maken een proef onrustig
- een mooie proef is zowel verrassend als enigszins voorspelbaar

Hoe kan ik mijn Kür verrassend maken

- maak een origineel begin en slot, bijvoorbeeld door een onverwachte flitsende uitgestrekte galop op de A-C lijn recht op de jury af, of juist daar vandaan
- maak een onverwacht goed gereden overgang
- maak een muzikaal grapje
- verrassend kunnen ook tweede hoefslaglijnen zijn of andere lijnen die van de gebruikelijke hoefslag of hoefslagfiguren afwijken

Een Kür moet ook deels voorspelbaar zijn. De jury herkent dan de vloeiende bewegingen in de proef en kan de waardering hiervoor in het cijfer uiten.

Veel overgangen of juist niet?

Het inlassen van veel overgangen verhoogt weliswaar de moeilijkheidsgraad van je proef, maar is niet altijd gunstig:

- niet vloeiend gereden overgangen maken je proef rommelig
- te veel muziekwisselingen maken je proef onrustig
- je mag gerust op een lange zijde 'niets' doen en gewoon impulsief verzameld draven of galopperen. Dit geeft jou en je paard de kans op gang te komen, in het ritme van de proef te komen en een vloeiende beweging in gang te zetten

Tip

Gouden regel bij het samenstellen van een proef: Liever te gemakkelijk met een lage moeilijkheidsgraad, maar technisch perfect uitgevoerd, dan te hoog gegrepen, waardoor de uitvoering technisch niet correct zijn kan.

Voorbeelden hoe je de moeilijkheidsgraad in je Kür op Z2-niveau kunt verhogen:

- het afwisselen van gesprongen galopchangements en eenvoudige galopwissels in een slangenvolte of ander figuur
- het maken van een galopchangeement van contragalop naar contragalop
- het rijden van uitgestrekte galop op een lange zijde in contragalop
- het rijden van oefeningen zoals schouderbinnenwaarts en travers op de tweede hoefslag of op de A-C lijn
- het rijden van bepaalde overgangen, zoals vanuit de stap vertrekken in uitgestrekte draf, halt houden na middengalop of uitgestrekte galop
- het correct tonen van extra onderdelen zoals middendraf op de grote volte of (keert)wendingen om de achterhand in verzamelde stap
- het rijden van tempoversterkingen op halve diagonalen
- het inzetten van appuyementen of schouderbinnenwaarts vanaf een rechte lijn in plaats van vanuit de wending
- het rijden van galopwissels op de A-C lijn recht op de jury af
- het inzetten van een drafappuyement van K naar X, op X aangelopperen en het appuyement in galop vervolgen
- bij het binnenkomen voor de groet bij D een galopwissel rijden, bij X weer en bij G tenslotte halthouden en groeten. (NB: de galopwissels worden technisch niet beoordeeld, maar beïnvloeden wel de moeilijkheidsgraad)

Hoofdstuk 5

Muziekkeuze

Wanneer welke muziek

Je kunt je muziekkeuze mede bepalen door het jaargetijde, plaats en actualiteit. Het jaargetijde, met daaraan gekoppeld het indoor seizoen of outdoor seizoen, is van belang voor het soort muziek.

In het indoorseizoen is het minder passend om luchtige zomerse deuntjes te laten klinken. Daar staan de hoofden van jury en publiek niet naar wanneer buiten de sneeuwstormen gieren. En op een prachtige zomerse dag klinken zware Russische melodieën of aangezette walsen van Strauss weer minder. Het is wel zo dat een buitenevenement 's zomers in het algemeen iets zwaardere orkestratie vraagt dan een indoor evenement 's winters. Het gevaar van erg zware muziek in een hal is dat de muziek door de bijgeluiden en resonantie minder mooi overkomt, terwijl wat zwaarder aangezette muziek buiten juist nodig kan zijn omdat de muziek daar veel meer vervliegt. De plaats van het evenement kan de muziekkeuze ook beïnvloeden. Een medley van muziek met aan de stad of streek opgedragen nummers kan heel verfrissend zijn.

Eén stijl

Het is veel werk om één mooi muziekstuk te vinden waar de ritmes van stap, draf en galop en voor de Grand Prix-Kür dan ook nog de passage en piaffe, mooi op passen. Sommige paarden hebben zo'n verheven draf, dat de takt van hun draf bijna gelijk is aan de driekwartsmaat van de galop. Dat maakt het enerzijds eenvoudiger om naar één muziekstuk te zoeken, maar anderzijds is het de vraag of dat in het algemeen wel aan te bevelen is. Eén stuk kan gemakkelijk saai en langdradig worden.

Een Kür zal dus meestal meerdere muziekstukken bevatten, waarbij wel wordt aanbevolen de verschillende stukken in dezelfde stijl te kiezen.

De muziek van een Kür in één genre moet een stuk hoger gewaardeerd worden dan die van een Kür met bijvoorbeeld een stukje klassiek, afgewisseld met hardrock en soft pop. Dit laatste bevordert de eenheid van een proef niet.

Eén bezetting

Voor wat betreft de eenheid in muziekgenre, moet je ook letten op het soort orkestbezetting.

Veel kürren worden samengesteld uit symfonische soft pop.

Het is niet mooi wanneer een zware, grote orkestbezetting wordt afgewisseld met een zeer kleine orkestbezetting. Kortom, een drafreprise begeleid door een enkele piano, gevolgd door een bombastische galopreprise waarbij een compleet orkest een flinke partij meeblaast, is een schoolvoorbeeld van hoe het niet zou moeten.

Ritme

De muziek kan ondersteunend voor je werken bij het ontwikkelen van je gevoel voor ritme van de muziek en de takt van beweging van het paard.

Heel mooi is het wanneer de getoonde bewegingen van het paard synchroon samenlopen met het ritme van de muziek. Maar dit principe hoeft je niet te overdrijven.

Draf

De draf is een tweetaktbeweging. Maar niet alleen de takt is bepalend, ook de manier van bewegen van het paard. Als je vrij snelle muziek kiest met zowel een 'beat' op het linkervoorbeen als op het rechtervoorbeen, dan zal dit zeer impulsief, maar misschien zelfs hectisch en, nog erger, gespannen kunnen overkomen. Als je een muziekritme kiest met een rustiger 'beat' op één van de twee voorbenen, dan gaat er meer rust van het geheel uit.

Tip

Het kan mooi zijn om bijvoorbeeld een enigszins vrij ritme te hebben op de korte zijdes, terwijl de muziek duidelijk ritmischer wordt tijdens het van hand veranderen en het in draf uitstrekken.

Stap

Voor dit viertaktritme kun je muziek kiezen zonder duidelijke maat of bijvoorbeeld muziek met een zachte drum als maat. Je kunt in de stap naar een zekere climax aan het eind toewerken met aanzwellende muziek of muziek die een duidelijker ritme krijgt, om de overgang naar een sneller gedeelte van de Kür voor te bereiden.

Galop

Voor de drietakt van de galop kun je het gemakkelijkste goede muziek vinden.

Kies hiervoor niet te vlakke muziek, het liefst ritmisch en bij voorkeur in het gekozen 'thema', zoals bijvoorbeeld een Beatles-medley, allemaal jazzy stukken of orkestrale muziek.

Als muziek in een 'thema' wordt gebruikt en je hebt deze mooi verwerkt in een proef met een zekere opbouw, vertelt de proef als het ware een verhaal. Dit komt altijd over en de jury zal dit als positief in de beoordeling meenemen.

Tempoversterkingen

Er is bijna geen paard dat niet heel licht versnelt in de beweging bij gevraagde verruimingen. Technisch is dit echter niet juist en een muziekstuk houdt ook één maat aan.

Tip

Je kunt vertraging of versnelling in het afspelen van de muziek bij tempowisselingen het beste vermijden. Een aanzwellend muziekstuk (crescendo) is toepasselijk bij tempoversterkingen, zoals het uitstrekken van de draf.

Overgangen

De overgangen in een Kür zijn een hoofdstuk apart. Het mooiste is om de twee verschillende opeenvolgende ritmes van de muziek professioneel te laten 'mengen' en daar enige seconden de tijd voor te nemen. Dat geeft dan in een proef ook de indruk dat je rustig de tijd hebt om de overgang te rijden.

Tip

Als je kunt beschikken over professionele audio-apparatuur of een computer met een goede soundcard en de benodigde software, kun je leuke effecten bereiken met het 'infaden' en 'outfaden' van de diverse muziekstukken.

Tip

Je mag de overgangen in een vrije proef op alle denkbare plaatsen maken. Toch zijn herkenbare punten in de rijbaan vaak mooier voor een duidelijk gemarkeerde overgang, die daarmee als bewust gewenst en niet als 'toevallig' of 'per ongeluk' gemaakt overkomt.

De praktijk van een CD

Hierbij een aantal adviezen voor deelnemers. Ook voor juryleden is het goed op de hoogte te zijn van de praktische kanten van het maken van een Kür en een CD:

- Sommige deelnemers laten de CD pas beginnen na het binnenrijden en groeten. Dat is uiteraard toegestaan, maar dan mis je wel een kans: de kans om attentie te vragen met een speciale 'openingstune' voor je optreden bij het binnenkomen. Tijdens het groeten kun je eventueel de nieuwe muziek van de proef vast zachtjes laten inspelen. Dat kan heel mooi zijn, zeker als de muziek zo subtiel hoorbaar is dat de aandacht niet van het groeten wordt afgeleid. Ook kun je het groeten zelf door 'eigen' muziek laten begeleiden.
- Voor het binnenkomen is een muziekstuk met een duidelijk eind het mooist. Vind je zo'n stuk niet,

zoek dan een mooi eind op een andere plaats in het muziekstuk, draai het stuk terug en kijk of je een acceptabel begin kunt vinden.

- De stap- draf- en galopreprise kun je op soortgelijke manier opbouwen, waarbij van het slot wordt uitgegaan en dan wordt teruggespoeld naar een goed begin. Een proef moet bij het rijden naar een aanzwellend hoogtepunt en slot worden opgebouwd. Bij het samenstellen van de muziek, werk je andersom: je begint bij het slot!
- Als je veel korte reprises in een Kür hebt met veel tempowisselingen en overgangen, heb je wellicht een hoge moeilijkheidsgraad, maar je maakt het je niet gemakkelijk. Bij het samenstellen van de muziek moet je dan ook veel wisselen.

Tip

Eenvoud is het kenmerk van het ware, ook bij de muziek. Ook voor kunstgrepen zoals bellen, trommels, toeters en kerkklokken om het ritme te accentueren of begin en slot aan te duiden, geldt: met mate!

Hoofdstuk 6

Algemene eisen

Er zijn algemene (reglementaire) eisen waaraan elke Kür moet voldoen, op elk niveau.

Deze bijzondere bepalingen zijn als volgt:

- Na het belsignaal van de jury moet je binnen 45 sec. je startpositie van de intro innemen.
- Het binnenkomen, halthouden en groeten moet je uitvoeren op de A-X-C lijn. Bij Z-niveau en hoger vanuit stap, draf of galop. Je mag niet van de A-X-C lijn afwijken. Voor de klasse L-M moet je in stap of draf binnenkomen.
- Je moet bij het begin en einde van de proef groeten met het front naar de hoofdjury bij C.

De Kürbeoordeling begint bij het binnenkomen bij A. Je tijd gaat in na de groet bij de eerste stap voorwaarts, zijwaarts of achterwaarts en eindigt bij de laatste groet.

De muzikale intro buiten de ring voor het passeren van het bordje A mag niet langer duren dan 20 seconden.

- De muziek mag beginnen met een intro voor of bij het binnenkomen, maar moet in elk geval starten na de groet bij de eerste pas voorwaarts, zij- of achterwaarts.
- Op L-M-Z-niveau, ZZ-Licht-niveau en ZZ-Zwaar-niveau mag je op de A-C lijn voor de groet geen oefeningen laten zien. Het tonen van een uitgestrekte gang wordt niet als oefening beschouwd. Op Z-niveau en hoger mag je een galopwissel (s) voor de groet rijden, dit telt echter niet mee voor de technische beoordeling.
- Je moet zijgangen tenminste eenmaal minimaal 12 meter aaneengesloten tonen, waarbij een zigzagappuyement (op Z-niveau in draf toegestaan) als één zijgang wordt beschouwd.
- bij appuyeren en wijken is de schuinte vrij.
- Je moet de uitgestrekte draf en de uitgestrekte galop op de rechte lijn tonen (internationaal niet verplicht, maar wel aanbevolen).

- Je hoeft de uitgestrekte stap niet speciaal op de rechte lijn uit te voeren, net zo min als het halsstrekken, dat je ook niet verplicht op de rechte lijn hoeft te tonen. De verzamelde stap hoeft je evenmin op een rechte lijn te tonen.
- Een galopverruiming in een Z-Kür die wordt onderbroken door een galopwisseling, wordt aangemerkt als middengalop.
- Je mag de verplichte 20 meter verzamelde stap onderbreken door bijvoorbeeld achterwaarts te gaan of (keert)wendingen om de achterhand.

Let op

- Je mag je hoed niet afnemen tijdens de proef.
- Je moet de Kür uit je hoofd rijden.
- Levende muziek (een orkest of veel vocale muziek) is verboden.
- Je moet voorafgaand aan je Kürwedstrijd je CD inleveren, bij voorkeur met een reservekopie.
- Je hoeft geen omschrijving van de te rijden proef in te leveren.
- Let op de toegestane tijd, tijdsoverschrijding levert 2 aftrekpunten op.
- Houd je aan de optoming die voor jouw klasse geldt.
- Bandages zijn verboden.

Hoofdstuk 7

Teamdressuur

Pas-de-deux en viertallen Kür op muziek

Voor de choreografie voor een pas-de-deux-Kür en een viertal-Kür is het van belang dat de proef goed beoordeeld moet kunnen worden.

Tip

Er is één vuistregel: het carouselmatige moet altijd de overhand hebben.

Een jurylid heeft in één oogopslag oog voor vier paarden die met enen, tweeën of vieren in colonne een schouderbinnenwaarts uitvoeren, maar kan bijvoorbeeld tegelijkertijd gereden keertwendingen in vier hoeken van de baan nauwelijks overzien.

Wanneer er een verplicht aantal meters in colonne met tweeën (het 'beugel aan beugel' rijden) wordt voorgeschreven, dan moet dit aantal meters dus achter elkaar worden uitgevoerd, zonder splitsingen.

In colonne met tweeën rijden wil immers zeggen: met tweeën naast elkaar rijdend, op een paard- of ponylengte afstand gevolgd door de volgende twee.

In colonne met tweeën rijden in schouderbinnenwaarts of travers wordt uiteraard ook gerekend als het in colonne rijden.

Hier worden dus twee technische cijfers voor gegeven: voor de schouderbinnenwaarts of travers en voor het in colonne rijden.

Bij het met vieren rijden, gaat het verplichte minimum aantal meters niet op het moment van formeren tellen, maar op het daadwerkelijke moment van het met vieren rijden, dus beugel aan beugel.

Wanneer twee of drie juryleden een pas-de-deux of viertalproef beoordelen, dan is het de bedoeling dat deze juryleden beiden onafhankelijk van elkaar een eigen waardering geven en een protocol laten schrijven.

Het is praktisch onmogelijk om bij pas-de-deux of viertal-proeven in de gaten te houden of elk deelnemend paard alle oefeningen linksom (schouderbinnenwaarts, keertwendingen) ook daadwerkelijk eveneens rechtsom heeft getoond.

Daarom is het niet verplicht dat alle paarden naar beide kanten bijvoorbeeld de zijgangen tonen. Het is echter wel aan te raden, omdat het de moeilijkheidsgraad verhoogt.

Het koppaard van een Kür-viertal hoeft niet de hele proef koppaard te blijven en hoeft de proef ook niet af te sluiten als koppaard. De deelnemers hebben in hun choreografie dus de nodige vrijheid.

De optoming in een pas-de-deux en een viertal-Kür op L-M-Z-niveau is vrijer dan in een individuele Kür, vanwege het nagestreefde show-effect.

Voorbeelden:

- Het is vrij om met bandages te rijden.
- Elke kleur is toegestaan.
- Corsages zijn toegestaan.

Tip

Een organisatie kan vraagprogramma's op dit punt eventueel iets aanpassen. Een jurylid moet hiervan wel op de hoogte zijn.

De muziek bij een pas-de-deux of viertal is altijd het resultaat van gemiddeldes. Het best bewegende paard kan het best als richtlijn gelden, dat is waarschijnlijk toch een blikvanger die de ogen naar zich toetrekt. Als hij dan ritmisch op de muziek beweegt, is de indruk des te positiever.

Algemene eisen Teamdressuur

- Soms wordt in een vraagprogramma voor een bepaalde wedstrijd afgeweken van sommige bepalingen. Een jurylid moet op de hoogte zijn van het geldende vraagprogramma.

- Wedstrijdorganisaties kunnen rubrieken uitschrijven voor teamdressuur anders dan de reguliere afdelingsdressuur (vier- en zestallen).
- Onder teamdressuur vallen o.a. wedstrijden Kür op muziek voor viertallen, Pas de Deux en andere vormen van Teamrijden.
- De wedstrijdorganisatie bepaalt het niveau van de proeven/de uit te schrijven klassen en geeft in het vraagprogramma aan waar de deelnemers de te verrijden proeven kunnen verkrijgen.
- De wedstrijdorganisatie kan ook in het vraagprogramma een doelgroep definiëren.
- Er worden geen prestatiepunten bijgehouden.

Voor deze rubrieken gelden dezelfde reglementaire bepalingen als voor de reguliere wedstrijdklassen met uitzondering van de volgende bepalingen:

- Deelnemers moeten lid zijn van de KNHS.
- Een startkaart met het desbetreffende paard is niet verplicht.
- Het paard waarmee wordt deelgenomen moet geregistreerd (Paardenpaspoort), gemeten en ingeënt zijn zoals bepaald in het Algemeen Wedstrijdreglement.
- Er bestaat geen verplichting tot het dragen van wedstrijdkleding. Het is verplicht een veiligheidshelm en rijlaarzen/combinatie van jodphurschoenen met gelijkkleurige gladlederen chaps te dragen.
- Deelname door deelnemers, die al een klassering hebben in de reguliere klassen, staat vrij.

Hoofdstuk 8

Viertallen en Pas-de-Deux

Specifieke bepalingen voor Kür op muziek voor viertallen en Pas-de-Deux (pony's en paarden):

- Viertallen en Pas de Deux-teams moeten samengesteld worden op basis van wat er in het vraagprogramma gevraagd wordt.
- Het viertal/Pas de Deux-team bepaalt zelf in welke klasse er wordt gestart.
- Optoming en kleding: Bandages en voortuigen zijn toegestaan. Bij paarden en pony's mag met rijjasje worden gereden. In de klasse Z paarden is het rijden met dressuurhoed toegestaan wanneer iedere deelnemende combinatie Z-startgerechtigd of geklasseerd is. Het rijden met stang en trens is toegestaan voor viertallen paarden en Pas de Deux-teams in de klasse Z wanneer iedere deelnemende combinatie Z-startgerechtigd of geklasseerd is.

- Voor het overige zijn de officiële wedstrijdreglementen van toepassing. De voorgeschreven proeven uit het dressuurproevenboekje voor de verschillende klassen moeten worden gebruikt.

Proefuitvoering

De groep mag de wedstrijdring te verkennen voordat ze zich opstellen voor het uitbrengen van de groet. De groep mag in stap of draf de ring betreden. Na het belsignaal van de jury moet het viertal binnen 45 seconden de startpositie voor de Kür hebben ingenomen.

Halthouden en groeten moeten plaatsvinden - in gesloten gelid - met het front naar de voorzitter van de jury, gezeten bij C. Het tonen in de ring van de

verplichte proefonderdelen voor het uitbrengen van de groet, is op straffe van uitsluiting, verboden. Uitgestrekte draf en galop moeten op de rechte lijn worden uitgevoerd.

Deelnemende viertallen/Pas de Deux-teams moeten zich aan het niveau van de voorgeschreven Kür houden, dat wil zeggen: er mogen geen onderdelen of figuren getoond worden boven het voorgeschreven niveau. Wanneer de deelnemende viertallen/Pas de Deux teams wel onderdelen tonen boven het toegestane niveau, volgt uitsluiting, wat de commandant wordt meegedeeld door de voorzitter van de jury, onmiddellijk na de slotgroet.

Het rijden met de teugels in één hand is bij viertallen en Pas de Deux-teams in geen enkele klasse toegestaan.

Commandant

De commandant is niet te paard en presenteert het viertal. Uitsluitend de commandant brengt, zowel bij het begin als het einde van de proef, voor het front van het viertal de groet uit naar de hoofdjury, gezeten bij C.

De commandant stelt zich tijdens de proef op buiten de ring op de korte zijde tussen de jury's gezeten bij C en M. De proef moet uit het hoofd worden gereden.

Tijdsduur

De tijdopname wordt gestart nadat het viertal/Pas de Deux-team zich - na de groet - in beweging zet. De tijdopname wordt gestopt bij het laatste halthouden van het viertal/Pas de Deux-team. Het groeten aan het slot valt buiten de tijdopname.

Muziek

Tijdens het binnenkomen en het uitbrengen van de groet is muziek toegestaan (intro buiten de ring voor het passeren van het bordje A niet langer dan 20 seconden, binnen de ring eveneens niet langer dan 20 seconden).

Het in beweging zetten van het viertal/Pas de Deux-team moet in elk geval gelijktijdig gepaard gaan met het spelen van muziek.

Tenminste één uur voor het begin van de wedstrijd

moet de CD worden ingeleverd bij het wedstrijdsecretariaat met een reserve-exemplaar in verband met mogelijke technische problemen.

Let op

Het rijden van een Kür op livemuziek is niet toegestaan.

Voor de verplichte oefeningen in een Pas de Deux-wedstrijd en wedstrijden voor viertallen Kür op muziek gelden dezelfde eisen als die aan een individuele Kür worden gesteld. Dat wil zeggen dat oefeningen zo getoond moeten worden dat zij ook daadwerkelijk te beoordelen zijn door de jury. Ook houdt dit in dat gevraagde zijgangen tenminste 12 meter aaneengesloten moeten worden getoond. Alleen voor het verplichte gevraagde aantal meters van de stap geldt dat de 20 meter op een rechte lijn onderbroken mag worden door bijvoorbeeld keer(t)wendingen om de achterhand in stap.

Specifieke bepalingen voor vormen van Teamrijden

Een groep bestaat in principe uit meer deelnemers bv. 12 of 16. Zij rijden hun proeven met of zonder muziek. De groep is vrij in de keuze van de figuren die gereden worden. De rijvaardigheid van de deelnemers is bij de beoordeling niet van belang, het gaat slechts om de prestatie als groep waarop de beoordeling gegeven wordt. De kleding van de deelnemende teams staat vrij. Het is voor de deelnemers verplicht een goedgekeurde veiligheidshelm, een paar rijlaarzen/gladlederen chaps met bijpassende jodphurschoenen en een rijbroek te dragen. Sporen zijn niet verplicht maar wel toegestaan. In het vraagprogramma van de wedstrijdorganisatie kunnen aanvullende bepalingen zijn opgenomen.